

Vegyes közlemények.

— Jelentés a Magy. Nemzeti Múzeum könyvtáráról. A M. Nemzeti Múzeum könyvtára az 1882 év második felében összesen 1754 kötet vagy füzet nyomtatvánnyal, 30 kézirattal 6814 darab oklevéllel és levéllel, és egy pecsétnyomóval szaporodott; és pedig ajándéku kapott 74 kötet vagy füzet nyomtatványt, 17 kéziratot, 6010 darab oklevelet és levelet s 1 pecsétnyomót, vásárolt 298 kötet vagy füzet nyomtatványt, 13 kéziratot, 804 darab oklevelet és levelet. A beérkezett köteles példányok száma: 1382. Az oklevelekből kiemelendő: 6000 oklevél és levél mint a gróf Rhédey-család letéteménye és 115 levél az 1848—49-ki szabadságharczra vonatkozó. Könyvek, kéziratok és oklevelek vásárlására és könyvkötésre fordított 1616 frt 82 kr. Az olvasók száma 10,027-re rugott, kik 21,172 kötet nyomtatványt, 740 kéziratot és 1185 oklevelet használtak. A könyvtár állapotáról egyébkint a könyvtárör jelentése más helyen nyujt tájékozást.

— Az egyetemi könyvtár 1882-ik évben gyarapodott részint adományozás, részint vásárlás által. E gyarapodás jelentékeny része a jogi szakra esik, mely ez évben megkezdte a díjalap szellemi értékesítését. Ugyanis a kari beigtatási díjak fele a könyvtárt illeti. A jogi és bölcsészeti karok elhatározták, hogy a korábbi évek megtakarításait a szakirodalmak kipótlására fordítják s ez uton különösen az első kar nevezetes bevásárlásokat eszközölt. Az év vége felé az orvosi kar is jelentékeny megrendeléseket tett, melyek legnagyobb része azonban már az 1883. gyarapodást fogja nevelni.

Adományozás által is jelentékenyen gyarapodott a könyvtár. A nemzeti színház igazgatósága ugyan is elhatározta, hogy könyvtárának azt a részét, mely nincs actualis használatra szánva, az egyetemi könyvtárban helyezi el, s ennek következtében a német

szinlap gyűjteményt (mely a budai s pesti német előadásokat az 1794—1845-ig terjedő évekre tünteti ki) továbbá egy 792 darab-
ból álló könyvgyűjteményt adott át.

A könyvkiállítás alkalmából lépések tétettek, hogy az egye-
temi nyomda könyvtára is az egyetemi könyvtárba kebeleztet-
sék be. Megadtván erre a felsőbb engedély, jövő tavasszal a
bekebelezés meg fog történni.

Ezenkívül nagyobb adományokkal gyarapították a könyv-
tárt: a magas cs. kir. lajtántúli, magy. kir. és cs. kir. közös
külügyi kormányok, több külföldi egyetem s más tudományos
intézet s hazai tudósaink közül is többen.

A czímtározás ugyan azon irányban mint a mult évben
folytatott. A hittani munkák czímtározása még most sincs tel-
jesen bevégezve, de a 8-rét munkák fel levén véve, már vége
felé közeleg, s nemsokára be lesz fejezve. A kéziratok czímtá-
rozását dr. Sadecky Lajos, az incunabulumokét Kudora Károly
folytatták. Az apró nyomtatványok czímtározását dr. Márki J.
másodőr intézi. Eddigél elkészült az orvosiak közül nagyobb-
részt a XVII. és XVIII. századbéli tudori értekezésekkel s
jelenleg a Szilassy-féle gazdag gyűjteményt veszi fel.

Az intézet személyzete ezenkívül két nagy munkát vég-
zet: a fényes sikerű könyvkiállításon oly eredménnyel mutat-
tuk be könyvtárunk egész gazdagságát, hogy az még a szakem-
bereket is meglepte, továbbá az év első hónapjában megtörtént
a felköltözés a II. emeletre a képezdei helyiségekbe úgy, hogy
most már a különböző szakok el vannak különítve, s a cimeliák
és a díszmunkák külön helyiségekben vannak felállítva. Most
már helyszűke miatt legalább a közelebbi években, nem lesz ok
a panaszra.

A könyvtár kiadta mult évi címjegyzékét.

Mielőtt a könyvtár mult évi forgalmára vonatkozó táblá-
zatot bemutatnám, szükségesnek tartom megemlíteni, hogy ezen
táblázat csak a helybeli forgalmat tünteti fel. Élénk összekötte-
tésben volt könyvtárunk a vidéki intézetekkel a jogakadémiák-
kal s lyceumokkal, gymnasiumokkal és reáltanodákkal, s ezek
közül 36-nak 89 ízben kölcsönzött ki tudományos használatra
könyveket. Egyúttal közvetítőül szolgált a helybeli tudósok s
egyetemi tanárok és külföldi könyvtárak közt. Így

a bécsi cs. kir. udvari könyvtárból . . .	5	izben.
a bécsi cs. kir. egyetemi » . . .	5	»
a krakkói egyetemi » . . .	1	»
a kopenhágai kir. » . . .	1	»
a gróf Ossolinsky-féle intézettől Lembergől	1	»
a leydeni egyetemi könyvtártól . . .	3	»
a berlini kir. » . . .	1	»
a szent-Pétervári cs. » . . .	1	»
a göttingai egyetemi » . . .	2	»
a lipcei egyetemi » . . .	1	»
a czernoviczi egyetemi » . . .	1	»

eszközölte ki részint kéziratoknak, részint a helybeli könyvtárakban nem található könyveknek kikölcsönzését.

A helybeli forgalmat az alábbi táblázat mutatja ki :

Iló	Hány nap volt nyitva	Olvások száma	A használt művek sz.	Az olvasók átlagos sz.	Legtöbben voltak	Legkevesebben voltak	Megjegyzés
Január	30	3025	3512	100	jan. 28. 172.	jan. 6. 55.	* Junius 16-tól sept. 11-ig könyvtár olvasó-terme zárva volt.
Február	28	3108	3561	111	febr. 13. 146.	febr. 21. 45.	
Márczius	31	3372	3786	109	márcz. 28. 148.	márcz. 15. 76.	
Április	22	1690	2000	77	ápr. 26. 105.	ápr. 11. 57.	
Május	27	1887	2227	70	máj. 17. 87.	máj. 27. 44.	
Junius	14	480	544	31	jun. 2. 52.	jun. 15. 22.	
Septemb.	20	1669	1937	83	szept. 30. 150.	szept. 11. 3.	
Október	30	4263	4992	142	okt. 30. 188.	okt. 24. 24.	
Novemb.	30	4500	5271	150	nov. 13. 189.	nov. 29. 41	
Deczemb.	27	3447	4087	127	decz. 12. 175.	decz. 20. 91	
Összesen	259	27441	31977	106	nov. 13. 189.	szept. 11. 3.	

A házon kívül 1201 kikölcsönző 2896 művet használt.

— A M. Tud. Akad. könyvtárának állapota, gyarapodása és használata 1882-ben. A könyvtárrendezés ez évben az egyes szakokban levő pótlékokra szorítkozott; csak a régészeti szak

rendeztetett újra, s itt a 8-ad és 4-edrét alaku munkák száma 643-ra megy. Legnagyobb volt a pótlék a külföldi Akadémiák és társulatok szakában.

A kéziratár rendezése is nagyban haladt. Toldy Ferencz-nek hagyatéka most már rendezve van.

A könyvtár gyarapodása 1882-ben a járulék napló szerint a következő:

140 külföldi Akad. és külföldi s hazai tudom. társulatoktól csere útján jött	429 mű	320 köt.	180 füz.
Magánosok ajándéka tett	120 »	84 »	62 »
36 nyomdától mint köteles példány érkezett	572 »	244 »	430 »
Saját kiadásaiból	62 »	57 »	26 »
Vétel útján	351 »	390 »	92 »
	Összesen 1242 mű 1995 köt. 790 füz.		

és 17 térkép.

Ezen gyarapodásban nincsenek beleszámítva a külföldi és hazai folyóiratok.

A könyvtár látogatása és használata következő volt:

Helyben 10.204 egyén használt 14805 munkát; míg házi használatra 206 egyén 1256 művet kölcsönzött ki. *H. A.*

— **Országos könyvkiállítási fényképgyűjtemény.** A Nemzeti Múzeum könyvtára egy nagybecsű fényképgyűjteménnyel gyarapodott, melyet Trefort Ágost vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr a Nemzeti Múzeum f. é. költségvetése dologi kiadásaiából 2008 forintért vett meg számára. E gyűjtemény azon fényképmásolatokat és anyaképeket tartalmazza, melyet Ráth György kir. táblai tanácselnök mint az országos iparművészeti múzeum ez időszertint igazgatója az országos könyvkiállításon bemutatott kéziratok, nyomtatványok és kötések legnevezetesebbjeiről Weinwurm bupapesti fényképész által csináltatott. Állománya: 960 tárgyról 470 felvétel kemény papirosra felragasztva, ugyanannyi eredeti anyakép és 12 vízfestésű másolat, a legkiválóbb corvin-codexek díszlapjairól. Ezeket együtt véve oly feltétel alatt bocsátotta a miniszter úr a Múzeum tulajdonába, hogy itten a »vallás- és közoktatási magy.

kir. miniszterium előleges engedélyének kikérése mellett, közintézeteknek vagy magánosoknak tanulmányozása, úgyszintén az általuk eszközözendő publikációkra esetenként megállapítandó feltételek mellett kiadhatók legyenek.« Örömmel constatáljuk, hogy a Nagy István-féle kézirat és oklevélgyűjtemény megszerzése óta a Nemzeti Múzeum könyvtára ily nagybecsű gyűjteménnyel nem gyarapodott. Megszerzésével a miniszter úr oly gyűjteménynek vetette meg alapját könyvtárunkban, melynek hiányát régóta éreztük s mely, ha évről-évre rendszeresen gyarapíttatik és kiegészítettik hivatva lesz idővel a magyarországi történeti és művelődéstörténeti forrásoknak legnevezetesebb lapjait sikerült hasonmásban feltüntetni s hű tükre lesz a hazai történetírás legnevezetesebb emlékeinek. Kivánjuk, hogy ezen irány, melyet a miniszter úr a múzeumi könyvtár gyűjteményeinek sorozatában inaugurált, mindenkor kellő anyagi támogatásban részesüljön s elérje mielőbb azon célt, melyet neki a miniszter úr messzeható intenciója kitűzött.

— **Külföldi könyvtári buvárlatok.** A »Könyvszemle« utolsó füzetében említettük, hogy Csontos János múzeumi könyvtári segédőr a Nemzeti Múzeum megbízásából a wolfenbütteli hercegi könyvtárban kutatott, hol az európai nevezetességű kéziratgyűjtemény nyolcz Corvin-codexét tette tanulmány tárgyává. Ezen közleményünket most azzal kiegészíthetjük, hogy e kéziratokat nevezett könyvtár nem küldte be az országos könyvkiállításra. Megvizsgálásuk nagy fontossággal bír a Corvina-bibliographiájára, mert a nyolcz kézirat öt különböző könyvfestészeti iskola jellemét képviseli s három rajta van medaillonban Mátyás király és a Beatrix királyné arcképe. A kéziratok jellemző díszlapjaiból Csontos huszonötöt a múzeumi könyvtár számára lefényképeztetett, melyekkel a könyvtár ilynemű gyűjteménye jelentékeny gyarapodást nyert. Ezen kéziratok átkutatásával a Corvina bibliographiájának felderítésére irányzott könyvtári buvárlatok befejezésökhöz közelednek. Még a milánói, római, párizsi, besançoni, brüsszeli és escuriali corvin-codexeket kell átvizsgálni, hogy az egész anyag együtt legyen, azután a feldolgozásra kerül a sor. És ha hozzá-

teszszük, hogy a feldolgozással szoros összefüggésben van még a florenzi levéltárak rendszeres átkutatása is, s ezzel jeleztük a stadiumot, melyben a kérdés jelenleg van.

— **Dr. Karvasy Ágost összehasonlító szótára.** Érdekes és becses kézirati műnek birtokába jutott minapában a Magy. N. Múzeum könyvtára. Ez egy francia-olasz-angol összehasonlító szótár, melyet dr. Karvasy Ágost kir. tanácsos, a budapesti kir. magy. tudomány-egyetem kiérdemesült tanára s a Magyar Tudom. Akadémia levelező tagja szerkesztett és ajándékozott a könyvtárnak. Teljes czíme: »Összehasonlító szótár (Dictionnaire comparatif) magában foglaló összeállítását azon szavaknak, melyek a francia, olasz és angol nyelvben vagy legalább kettőben ezek közül hasonlatosság mellett az írásmódban ugyanazon jelentéssel bírnak, sok szó latin származása említésével, és a szaknak magyar és német nyelven jelentésével.« A munka, mint említettük, három kötetre terjed, széles negyedréti alakban; az I. kötet az A — E betűket foglalja magában, és terjedelme VIII + 246 lap; II. kötet E — O = 247—536 l.; III. kötet P — Z == 537—825 lap. Az előszóból a szerző czéljának és a munkának ismertetése végett érdekesnek tartjuk ideiktatni a következőket: »Mint hogy a mindennapi tapasztalás minden kétségen kívül helyezi azt, hogy azon egyén, ki egy nyelvet tud, magának könnyebben elsajátíthat mást, mely amazzal némi rokonsággal bír, főleg ha arra figyelmes, mely hasonló szavak a különféle nyelvekben bírnak ugyanazon jelentéssel, és mint hogy a három világnyelvben, t. i. a francziában, olaszban és angolban temérdek sok ily szó foglaltatik (melyeknek nagy része latin eredetű), világos, hogy oly szótár, mely mindazon szavakat, melyek mind e három nyelvben, vagy legalább kettőben ezek közül, nagyobb vagy csekélyebb hasonlatosság mellett ugyanazon jelentéssel bírnak, betűrend szerint összeállítva magában foglalja, és azon közös jelentést magyar és német nyelven adja, a nyelvtanulónak nagy előnyt nyújthat; ily szótár a jelenlegi mű, mely több évi fáradságnak eredménye. (Ezen szótár csak a hasonló szavak közös jelentését adja; ha valamely szónak ezenkívül még más jelentése van, mi mindenik nyelvben, de különösen az angolban sokszor előfordul, az itten említve nincsen.) Ha e szótárban a három nyelvből egymás mellé állított hasonló szavakat

figyelemmel összehasonlítjuk, úgy látszik előttünk, mintha a csekély eltérések egymástól az írásmódban különösen azoknak végén legalább sok szónál bizonyos szabályok szerint történtek volna. [Itt példák következnek.] Az, ki e nyelvek hasonló szavainak az írásmódban egymástól eltérését illető szabályokkal megismerkedik, azon szavak helyes írásmódját könnyen elsajátíthatja magának. Azáltal, hogy ezen szótárban a latin származás, a hol ilyen az egyes szónál létezik, érintve van, a középiskolák tanulói láthatják, mily nagy előnyt és könnyebbülést szerez a latin nyelvnek tudása annak, ki a három említett nyelvek közül egyet tanulni akar, mi ösztönül szolgálhat azoknak a latin nyelv tanulásának folytatására. — Végül még megemlíti a szerző, hogy az orvosi, matematikai és bölcséleti műszavakat nem vette föl művébe, a mit helyesen is tett, mert ezek nagyobbára csak kölcsönszavakként jutottak a latinból vagy görögből az említett három nyelvbe s így a hasonlító szótár keretébe nem tartoznak. Nagyon helyesen jegyzi meg a szerző azt, hogy ezeknek magyarázásával jó volna fölhagyni, s inkább megtartani az általános európai terminus technikusokat a tudományos munkákban. — Karvasy szótárában szoros betűrendben vannak összeállítva a hasonló szavak, még pedig első helyen a francia, utána az olasz, azután az angol, és a negyedik rovatban a szavak jelentése magyar és német nyelven. A roppant türelemről és szorgalomról, valamint alapos nyelvismeretről tanuskodó munkának kétségkívül nagy hasznát veheti mindenki, a ki a francia, olasz vagy angol nyelv tanulásával foglalkozik. Birálatába nem akarnak bocsátkozni, mert ily szakmunkák részletes birálása nem tartozik a »M. K ö n y v s z e m l e« feladatai közé, de nem mulaszthattuk el, az érdeklődők figyelmét fölhíni reá. — Még egy kisebb, 116 negyedréti lapra terjedő kézirati művel is gazdagította Karvasy úr könyvtárunkat. Ennek címe: »K i s s z ó t á r«, magában foglaló azon angol nyelvű szavakat, melyek ugyanazon értelemmel bírnak egészen vagy némileg az írásmódban hasoló német nyelvű szavakkal, azoknak francia és magyar nyelven jelentésével. — Mind a két munka három példányban létezik; a másik két példány egyike az Akadémia, másika az egyetem könyvtárában, és mind a hármat sajátkezűleg írta az érdemes szerző.

— A múzeumi könyvtár kéziratgyűjteményének gyarapodása. A könyvtár kéziratgyűjteménye a második félévben 30 kézirattal gyarapodott, és pedig: 17-tel ajándék és 13-mal vásárlás útján. Az ajándékokból kiemeljük a következőket: »a) Széll Farkas kir. táblabíró ajándéka: 1. Antiquitates Hebraicae (ad ductum Ikenic) előadva 1791-ben, 4-rét. Egy kötet. 2. Elementa philos. naturalis; előadva 1719-ben, 4-rét. Egy kötet. 3. Methodus Homiletica Prolegomenon; előadva 1793-ben, 4-rét. Egy kötet. 4. Statistica Juris privati Regni Hungariae. Egybekötve. Előadva 1801-ben. 5. Sárvary Pál, Physica experimentalis. Előadva 1816/7-ben, 4-rét. Egy kötet. 6. Péczeli József: Historia Universalis et specialis statuum in Hispania, Galia, Anglia, Germania et Hollandia. Előadva 1816/7-ben, 4-r. Egy kötet. 7. Péczeli József Ugyanaz magyar nyelven, 4-rét. Egy kötet. 8. Budai Esaiás. Historia Ecclesiastica. I—IV. köt. Előadva 1819. 9. Budai Esaiás. Theologia Moralis. Előadva 1818. és 1822-ban, 4-rét. Egy kötet. 10. Budai Esaiás. Systemata diversorum Christiana Religionis Coetuum cum Prudentia Pastoralis, et Homiletica. Előadva 1820. és 1821-ben, 4-r. Egy kötet. 11. Budai Esaiás. Theologia Dogmatica cum Historia eiusdem. Előadva 1818 és 1819-ben. Egy kötet. Összesen 11 kézirat 14 kötetben; b) Farkas Kálmán országgyűl. képvis. ajándéka: Tompa Mihály eredeti költeménye Horváth L. országggy. képviselőhöz. 1865 november. A vásárlásokból említésre méltók a következők; c) Özvegy K. J.-nétől megvásároltatott a következő 9 kézirat: 1. Sionsiralm. A cseh vallásháborúk története, 894—1624. 4 rét, 100 és 253 l., másolta Szántói Szabó János. Losonczon. 1764/65. Magyar nyelven. 2. Diarium, Continens Quaestionum in Causis coram J. Tabula Hegia Judria jactatis occurrentium Decisiones. — Practicae Observationes circa Tabulares Juridicos Processus, XVIII. száz. latin kézirat 4-r. 3. Anagrammatismi puri, ex Nominibus Caroli VI. per P. L. L. — s más latin és magyar versek. 4-r., a XVIII. sz. végéről. 4. Extractus Alphabeticus Plani Tabularis, per Jos. Kandó. Curiai döntvények gyűjteménye. A jelen század elejéről. Folio. 5. Bod Péter: Kősziklán épült ház ostroma. Magyar nyelvű, másolat a jelen század elejéről. 6. Bethlen

Wolfg. Historiarum Libr. XI, XII. & XIII., 1601—1605. Folio, pag. 443., latin kézirat a jelen század elejéről. 7. Severini Joh. Historia Hungariae. Lib. I—III. A magyarok eredetétől 1001-ig. Folio. pag. 255. Latin kézirat. XIX. sz. 8. Urbarium. Vol. II. Folio, pag. 202. Latin. XIX. sz. 9. Holmi. Latin és magyar versek s más kisebb jegyzések. Folio. XIX. sz. d) Rothbaum budapesti antiquariustól megvétel: 2 XVII—XVIII. századbeli magyarországi emlékkönyv.

— **A hazai könyvtárak rendezése örvedetesen halad előre.** Ujabban a nagyszombati érseki és a segesvári ág. ev. gymnasium könyvtáraiban fejezték be a rendezési és lajstromozási műveleteket, melyeknek eredményéről a két intézet 1881 2-ik évi értesítőjében megjelent szaklajstrom negyedik, illelőleg harmadik közlése érdekes tanúságot tesz. Ezen év »Értesítőjében« ismerteti a kecskeméti ref. főiskola is könyvtárának régi magyar nyomtatványait, melyeknek száma 70-re megy. Ezekon kívül befejeztetett a budapesti ev. ref. Collegium és az iglói ev. gymnasium könyvtárának rendezése. Ez utóbbinak lajstroma legközelebb kerül sajtó alá. Rendezés alatt van a győri püspöki könyvtár, mely a múzeumi könyvtár »Rendezési tervezetét« félévi használatra kikölcsönözte. A többi hazai könyvtárak róla jövő számban.

— **Registert kérünk az Akademia kiadványaihoz.** Régi panasza tudósaink ellen, hogy nem tudnak könyveket irni. A legalaposabb munka is sokat veszt értékéből, ha nincs kimerítő registere, mely az anyag áttekintését megkönnyítse s az olvasót a könyv tartalmáról és beosztásáról első pillanatra tájékoztassa. Elismerjük, hogy újabb időben e téren is haladás történt, s hogy tudósaink munkáik tartalommutatójára több gondot fordítanak most mint ezelőtt, de még messze vagyunk attól, hogy e haladás semmi kívánni valót ne hagyna fönn. Ez alkalommal az Akademia kiadványainak registerére hívjuk fel az illetékes körök figyelmét, melynek hiányát napról-napra jobban érezzük. Az Akademia kiadványai már egész könyvtárt képviselnek, de használatuk igen meg van nehezítve azért, hogy nincs registerök, mely az anyag áttekintését megkönnyítené s az egyes tudományok eddigi irodalmáról nyujtana tájékozást. Szük-

séges volna azért ezen register elkészítéséről gondoskodni, miáltal az Akademia kiadványai iránti érdeklődés jelentékenyen emelkednék. Ily registere van minden külföldi tudományos társulatnak, sőt nevezetesebb folyóiratoknak is. Czélszerű volna azt a M. Tud. Akademiában is behozni.

Bognár Ignác dalszerzeményei. A Nemzeti Múzeum Könyvtárának Bognár Ignác ismert veterán zeneirónk saját dalszerzeményeinek partitúráját ajándékozta. Ez szerzőnek authograph kézírata, mely egy 4-edretű kötetben összesen 184 dalszerzeményt foglal magában s címlappal, előszóval és tartalomjegyzékkel van ellátva. Címe a következő: »Dalszerzeményeim, melyeket a Nemzeti Múzeum Könyvtárának tisztelettel felajánlok. Bognár Ignác a budapesti nemzeti színház dalnoka és az ének kar mestere Pesten 1882. Felhívjuk e kéziratra a szakférfiak figyelmét.

— **Az Erdélyi Múzeum ajándéka.** A marosvásárhelyi ref. főtanoda könyvtárában van egy 1581-ik évi kolozsvári latin nyomtatvány, mely mint unicum csak ezen egy példányban maradt fön. Ezen unicumot az erdélyi Múzeum a mult nyáron négy példányban egészen lefényképeztette, s ezekből egy példányt a Nemzeti Múzeum könyvtárának ajándékozott, mely a könyv hű másolatát eredeti nagyságban tünteti fel. Midőn ezen nagybecsű ajándékért az erdélyi múzeumnak e helyen is könyvtárunk őszinte köszönetét kifejeznők, érdekesnek tartjuk a ritka könyv, teljes címét és leírását a másolat után itt közölni a mint következők: »Commentarius rerum, a Stephano Rege adversus magnum Moschorum Ducem gestarum, Anno 1580. Claudiopoli in Officina Relictae Casparis Helti. Anno 1581. 4-edret. A — C₃ = 21 lev. A címlapon koronás lengyel sas fametszetben s a szív pajzsban a Báthory család címerével.

— **Királyi kitüntetés.** Ő cs. és kir. apostoli Felsége Ráth György, királyi táblai tanácselnököt és az országos iparművészeti múzeum ez idő szerinti igazgatóját az országos könyv-

kiállítás körül szerzett érdemei elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Ezen megérdemlett kitüntetéshez ő Meltóságának őszintén gratulálunk s kívánjuk: viselje e kitüntetést jó egészségben sokáig, s tartsa meg mindenkorra meleg érdeklődését a hazai bibliographiának.

— Régi debreczeni humoristicus kalendarium. Csernel György 1635 őszén követségben volt Eszterházy Nádornál. Midőn haza ment a nádor több dolgokkal bizta meg. A vele adott memoriale egyik pontja így hangzik: »Valami magunk közt gyűlölséget szerző kalendariumot nyomattak Döbröczönben ki, kit jó volna elveszteni, s meg is fenyíteni efféle dolgokért azokat, a kik formálói.« Létezik-e ennek a naptárnak valahol valami nyoma, mely úgy látszik, a mi humoristicus naptárainknak őse?
S. S.

— Londonból visszakerült hazai vonatkozású kézirat. Emich Gusztáv ismert könyvgyűjtőnk Quaritch londoni hírneves antiquariustól egy érdekes latin kéziratot vásárolt, melyet 1512-ben egy erdélyi hazánkfia másolt. A kézirat negyedretű hártján van kiállítva s 35 beirt levélből áll. Tartalmára nézve: Cancionale, mely egyházi énekeket és gergely-féle hangjegyekkel irt dallamokat foglal magában. A kéziratot vörös initialék és felirások díszítik s egész kiállítása ügyes másoló kezére vall. A szövegben a magyarországi szentek ünnepei nincsenek felsorolva, s így valószínű, hogy nem magyarországi egyház számára készült. De ez pontosan meg nem határozható, mert a kéziratból több levél hiányzik s a colophonon kívül semmi provenientialis jegyzet nincs a szövegben. Abból megtudjuk, hogy a kéziratot tisztelendő Grilli Jakab megbízásából nagyszebeni Rötgyn Simon 1512-ben másolta. Azon körülményből pedig, hogy a másoló keresztneve mellé de transsilvania jelző van kitéve, következtethetjük, hogy a másolás nem a hazában történt. Felhívjuk különben ezen másolóra a nagyszebeni szakférfiak figyelmét s közöljük itten a kézirat colophonjának teljes szövegét, mely így hangzik: »Hoc opus fecit fieri Reuerendus pater frater Jacobus Grilli Jubilarius Oretis pro eo. Et est finitum per me fra-

trem Simonem de transsilvania. Anno humanitatis dei 1512 die XV. Juny. von der Herместat R ö t g y n.«

— **Hellebrant Árpád** a Magy. Tud. Akademia könyvtári tisztviselője, ki három év óta a könyvtár incunabulumait szakszerűen lajstromozza, e munkával legközelebb elkészült s ezt mint »raisonné Catalogust« fogja az Akademiának bírálat esetleg kiadás végett benyújtani.

— **Baloghy István** az egyetemi nyomda napidíjas tisztviselője, ki Hegedüs Candid Lajos ministeri tanács úr megbizásából az egyetemi nyomdában 1777—1877-ig megjelent könyvek jegyzékét ¹⁾ az országos kiállításra összeállította s egy nyolczad-rétű kötetben közzétette, meghalt. Egyszerű, igénytelen ember volt, kit a szakférfiak közül többen ismertek, s ki azon kis kört, melyet elüljárói számára kijelöltek igyekezett haszonnal betölteni. Mint az egyetemi nyomda tisztviselője tehetsége szerint azon buzgólkodott, hogy az egyetemi nyomda limbusából az értékesebb nyomtatványokat felderítse s reájok a nyilvános könyvtárak figyelmet felhívja. Jóakaratu figyelmeztetéséből könyvtárunk jelentékeny számu nyomtatványokat kapott az egyetemi nyomdától. Buzgalmának sikerült a limbusból néhány régi magyar unicumot is napfényre hozni, melyeket folyóiratunk annak idején ismertetett. Utolsó, talán egyetlen hátrahagyott, munkája volt az általunk említett könyvjegyzék, mely összesen 2148 könyvnek pontos czimmását sorolja fel. Ezek nyelv szerint így oszlanak meg: latin munka van 484, magyar: 803, német: 283, francia: 4, olasz: 4, görög: 4, tót: 46, horvát: 10, szerb: 283, ruthen: 23, bolgár: 9, vend: 9, román: 87 és zsidómunka 100. A czímjegyzékhez a boldogult szerző VII lapra terjedő előszót irt, melyben az egyetemi nyomda rövid történetét adja. Munkája a hazai bibliographiát hasznos termékkel gyarapította, melynek

¹⁾ A könyv teljes czíme: Baloghy István: A magyar királyi egyetemi nyomda termékeinek czímjegyzéke 1777—1877. A magyar orsz. könyvkiállítás alkalmából összeállította: B. J. a magyar történelmi és a kir. magyar természettudományi társulatok tagja. Budapesten. Nyomatott a magyar kir. egyetemi könyvnyomdában. 1882. — 8-r. VII. + 272 l.

sokan fogják hasznát venni. E munka révén emlékeztünk meg róla folyóiratunkban. Nyugodjék békében!

— **Olvasóinkhoz.** A »Magyar Könyvszemle« 1882. évfolyamából az V—VI. füzet elkésve érkezik olvasóinkhoz. Ezen késedelemért, melyet a közlemények tartalmasságával igyekeztünk pótolni, szives elnézésöket kérjük. Folyóiratunk a hazai bibliographiai és könyvtártani ismeretek terjesztésében úttörő levén irodalmunkban, a rendelkezésére álló eszközökkel lassan de biztosan halad előre. Haladását rendszer jellemzi. S ha pontosság tekintetében kívánni valót hagy fön, úgy ez onnan van, mert nagyobb súlyt fektetünk tartalmára mint pontos megjelenésére. Törekvésünk oda irányul, hogy a folyóiratot azon a színvonalon föntartsuk, a melyen volt, midön szerkesztését átvettük. S mivel meg vagyunk győződve, hogy a »Könyvszemle« által képviselt iránynak sokkal nagyobb előnyére van, ha időhöz nem kötve megjelenését oly közleményeket hoz, melyek a tudományt előbbre viszik, mintha a pontos megjelenés kedvéért ephemer becsű czikkekkal gyarapítaná az irodalmat, inkább elfogadjuk a vádat, hogy késedelmezők vagyunk, mintsem kockáztassuk az irány előhaladását, mely már ekkor is biztos nyomokat hagyott irodalmunkban. Mért is olvasóinkat és előfizetőinket az ügy érdekében arra kérjük, hogy a »Könyvszemle« megjelenési oeconomicájára nézve, nekünk szabad kezet engedjenek. Mi a jövőben is azon leszünk, hogy az évenként ígért 30 ivet pontosan megtartsuk s inkább többet mint kevesebbet nyujtsunk, de a folyóiratot időhöz nem kötött füzetekben fogjuk közrebocsátani. Az 1883-iki folyam sajtó alatt van s néhány hét mulva fog megjelenni. Addig is olvasóink és előfizetőink szives türelmére számít:

A szerkesztő.